

Plymouth, Pa., 14 Balandžio.

Atjauciname tai gana gerai, kad ne labai saldus gyvenimas šiandien ne tikt mums, bet ir visiems tiems, kurie užsilauko iš kasdieninio uždario. Delko tai vis taip ypač pamislys ir paklaus gal ne vienas? Nėra ka labai daug užsimislyt apie tai ir jieszkoti kur priezasčių, pasakykim visi vientikiai, jogei didžiausiu kaltinikų to – yra patsai valdonas szios szalies, prezidentas Suvienytų Valstijų. Buvo kada tai geresnės dienos, kada ant vietos prezidento buvo žmogus, turintis žmoniską szirdį, ir rupinosi ne tikt apie tai, kad sav daryti gerą ir naudotis iš tos garbės vien tiktai dėl savmeilystės, bet gilumoj' szirdies atjautė, kad kožnas, nors jisai būtų ir prasčiausias darbinikas, yra lygus jam, ir dėlto ne paniekino nė vieno ir kaip galint stengėsi pagerinti buvį darbinįko; o taip darydamas atneszė naudą ir visam krasztui. Bet dėlėi tokių darbų ne užkentė jo kapitalistai, kurie norėtu, idant darbinikas stovėtu ko žemiau (per tai mat jų kiszeniuje daugiau lieka, nės ne reik tiek daug mokėti už darbą; kaip darbinįko padėjimas blogesnis tai tūmet tasai vargdienis priverstas yra patsai jieszkoti darbo ir tą darbą atlikti už mažą užmokestį), ir dėlto pastume jį, pasistengė pastatyt ant tos vietos vieną iš savo partijos, kuris jau ne bojo apie szį krasztą ir buvį darbinįko, bet tiktai gerinosi tiems, kurie jį pastatė ant tokio augszto laipsnio. Prie tokių neteisių valdonų galima priskirti ir dabartinį prezidentą Suv. Valst. Jis žino ir mislyja kaip geriau paszauti laukinę anti ar žuvį pagauti, bet apie gerovę savo ukėsų ne daug ka boje. Jau kaip girdėt ir skolų ne mažai pridareš, o vis tai ant spran-

do darbinįko, vis ant ne nau dos vargūlio. Na ir kas-gi gal buti per gerovė toje ukėje kur vagėmi pinigai? O kaip tūm vagim yra ne patsai ukinikas, bet tiktai sumdinikas, tokiu budu ukė ne gal gerintis, bet žymeit tur vis puliti, pakolei tas naikytojas jos ne bus paszalįtas.

Žinote gal, jogei jau szimet pasibaige trimetinis laikas prezidentystės dabartinio mus prezidento, ir bus aprinktas ar kitas ant tos vietos ar jisai pats pasiliks. Už tai-gi, suprasdami darbus dabartinio prezidento, turime rupintis (nes nog visų ukėsų Suv. Valstijų priguli prezidentas), kad ne pasiliktu tasai pats, arba kad da ne žmoniskesnis taptu aprinktas. Bėda tēn, kur ponystės valdoną ne gali apsirinkti patys ukėsai tos szalies; bet sziczion (kaipo ri kožnoje republikoje) nėra to; sziczion iszmingas ir geras valdonas priguli nog paczių Amerikos ukėsų. Jeigu gerą apsirinksime, tai visiems bus gerai ir kožname reikale gausime teisingą užtarymą, bet jeigu da ne žmoniskesnis stos ant tos vietos, tada jau ne nudziūs musų aszaros. Verks ne tikt naszlei ir siratos, bet ir kožnas ne kartą turėsime apsiszlūstyt aszaras. Todėl-gi turime taip elgtis sziam reikale, kad apsirinkti tokį prezidentą, kuris rupitusi apie gerovę darbinįko, kaipo pirmiausios paramos viso kraszto, ir nesigerbtu vien tiktai kapitalistams, nės jų vardai yra garsesni (kaipo skriaudikų). Jau svetimi gaivalai senėi apie szį reikalą triusauja. Vieni nori, kad būtų aprinktas republikonas (szalinikas Amerikos ukėsų), antri nori apsirinkti demokratą, kuris tiktai jūs remtu. Nors žinoma ir isz republikonų gal buti ne kam tikias, bet dėlto žmonės ir renka tokį, kurį jau isz seniau gerai pažįsta ir jo dar-

bus visiems parodo. Tarp mus nėra didzturczių, taip-gi nėra nė tokio vyro ant kurio but galima balsūti ant prezidentystės, todėl mes turime glaustis prie savo partijos, isz svetimtauczių susidedanczių, kurie pagal mus iszmanymą perstato geriausią vyrą ant to urėdo. Ne mislykime taip, kad ir be musų atsiliepimo gal but aprinktas geras ir iszmingas prezidentas, taip ne turime sapnūti; ar mes ne toki jau esame ukėsai szios szalies, kaip ir visi kiti (jeigu jau priėmę ukėsystę Suv. Valst.). Todėl-gi ir turime taip darbūtis, idant ne pasilikti užpakalyje kitų; turime taip elgtis, kad ir musų balsai atsilieptu kartu su visų Amerikos ukėsų balsavimais, kad ir musų vardas liktusi užrašytas eilėse daugelio yvairių gaivalų Suv. Valst. Kada jau bus aprinktas prezidentas ir musų vardas taip-gi bus užrašytas pas jį, kaipo jo szalinikų, tai galime tikėtis jogei visad gausime teisingą užtarymą nog jo.

Tai ka-gi mums reikia daryti, idant kaip sakiau ne pasilikti nog kitų? Pirmiausiai žinoma turime sutverti politikiskus kliobus (jeigu kurioj' apygardoj' da nėra), kad lengviau būtų galima mums susiziniti ir sudavadyti savo nūmones. Į tokius kliobus vis jau nors keli priguli, kurie supranta kiek politiką Suv. Valst., jie tai ir tur nurodyti kaip ką daryti. Ant pirmo susirinkimo reikia pasirupinti, kad visi tie, kurie da ne tur ukėsiszkų popierų (ir gali jau gauti) ko greicziau iszsiimtu; nės nebuvant ukėsų szios szalies, ne tur balso ant kokio ten nebebuk politikiszko susirinkimo. Daugelis isz musų pergyveno jau ne vienus metus sziczion, Amerikoje, o vienok ir po sziai dienai da ne tur ukėsiszkų popierų. Tas yra labai ne gerai. Juk po-

teisybei iszsiimti jas visai ne daug ką ir kasztūja; o kaip sykį jau turėsi tokias, tai visados bus naudinga, ne tikt sziam kraszte, bet ir užrubezyje, jeigu kada prireiktų leistis į tėvynę. Ne užmirszkite apie tai, nės laikas labai greitai eina, o gaip užsimerksime ir praleisime ne apdailintu szį reikalą, labai gal reiks apgailaut, – bet bus jau per vėlu! Kaip greitai nutarsite kur ką, tai tūjaus praneszkite ir kitiems, kad būtų galima visiems isz vien darbūtis. Lietuviszki laikraszcziiai ne atsisakys nog szio reikalo ir norei priims kožną padavimą.

Ne kartą dūdasi girdėtis labai peiktini darbai tarp musų: – tai prisigėrę kur susimusza, o ne kartą ir visai užsimusza tai cipeje nakvoje ir t. t. Delko tai vis yra? Didžiausia žinoma tam priezastis – tamsumas, o antra tas, kad tą tamsumą da labiau kerit tie, kurie lengviau galėtu iszdildinti. Ar jau kaszin niekados nesulauksime linksmesnių dienų?

— Su szium numeriu ir vėl pradėdame talpiti tolesnį trukį Lietuvos Istorijos. Tulam ne labai iszrodo smagus toki skaitymai, bet tai mažai asz mislyju galima but atrasti tokių tarp mylėtojų lietuviszkų skaitymų. Daugel žinoma czion atrandame tokių zodzių, kuriūs ne lengva suprasti ir ne viens pasiskus ant to, bet atmykime, jogei tai vis yra grynai lietuviszki zodzei, kuriūs jau mes ne vartojame priprastoje kalboje, nės į jų vietą priėmėm perkeistus zodzius isz svetingenczių kalbos. Reikia ir tai pasakyti, jogei istorija – yra brangiausias musų skarbas, nės czion galima atrasti visą praeitę nemirsztanczių dėjų musų praboczių. Istorija kaipo ant delno parodo visus darbus musų praboczių ir rodos tikrai savo akimis tai matei ir kitam gali apsakyti.

Bet da šiandien mažai turbūt mes tai suprantame, nes ne labai įsiskaitome tų gėrybių; re-tas kuris tur savo rankose nors pirmą dalį istorijos, kuri jau senei yra išdūta.

Isz Lietuvos.

— *Suvalkų rėdyba.* Laike valsciaus susirinkimo Pažeriūse (Vilkavischio pav.), kursai buvo Vasario mėnesį, buvo proponavota ukinikams, kad jie savo valsciuje įsita-sytų dar kitą mokslinycią. Valdžia žadėjo, nū savęs didelę paszelpą ir statant namą mokslainei ir mokant algą mokytojui. O ką ukinikai ant to! Ukinikai labai izsmintingai atsakė: jai mums daleisite taisyti mokslainę, kur mokytų lietuviszkai, tai mes ir be paszelpos valdzios tą istengsime padaryti, bet jai norėsite mums dūti maskoliszką mokslainę, tai mums nereikia nė jus mokslainių, nė jus paszelpų. Puikus atsakymas! Bet maskoliams jis nepatiko. Ypacziai jie prisikabino prie trijų ukinikų: Gerulio, Aleksos ir Kulbokos, kurie pirmu-tiniai isztarė tokį atsakymą. Dabar tie ukinikai laukia, ką su jais padarys, zinoma, kad jiems nieko nepadarys, nes jai jie mokėjo taip izsmintingai atsakyti, tai matyti, kad jie ne kvaili žmonės, o maskolius už teisybę labai aiskią vis-gi bijosi per daug persekioti, ir kabinasi tik prie kvailesnių. Sako, kad ir Pažerių vaitas prisidėjęs ir drauge su masko-liais užklupęs ant tų trijų ukinikų. Bet man rodos, bus tas neteisybė. Ant Pažerių vaito szneka ir raszo per daug neteisingai. Jisai, žmogus, yra labai bailus, maskolių kaip ugnies bijosi, ypacz nū tada, kaip jį pavieto virszin-kaš patupdė ant kelių parų į cipe. Lieps maskoliai dėti pinigų ant cerkvės, labai gali buti, kad vaitas pirmutis pa-

siskubys su savo auka. — Bet kad skųstų savūsius, kaip ant jo szneka, asz nelabai tikiu. Labai ir labai gerai, net ne-dailu buti vaitui tokiam bai-liam, ypacziai dar turtingam ukinikui, koku yra Žilinskas. Juk maskoliai ne suės Tamis-tos, pone vaite! Atstatys nū tarnystos — tai didelio daigto! Buti izsdavėju savo brolių — nelabai, kaip ir Tamista gal supranti, pagirtinas daigtas. O nukęsti už lietuvius ir Lie-tuvą, tikėk man, pone vaite, yra ne taip sunku. Atstatys tavę nū vaitystos — nesibau-gyk, neliks valsciaus be vaito: bus ant Tamistos vietos gana kvailių...

O dabar nū pono vaito tie-siok ura! ant zydu. Neplusiu ant jų, neužpuldinėsiu, kad tik biski, tai da pagirczia jų vienybę, kad tik ji nebutų atkreipta prie skriaudimo arty-mo. Nors vienybė yra labai geras daigtas, bet kada vieni-jasi, kad skriausti kitus, tai izs to pagirtino daigto stojasi peiktinas. Noriu pasakoti, ką padarė zydai su vienu uki-niku.

Tas ukinikas turėjo pardūti miezių. Jis suderėjo su zydu tik nuvežti ir atidūti zydui. Bet zydo neturėta tada tiek pinigų, o be pinigų ukinikas nepasitikėjo dūti savo miezius. Jo Szviesybė peisocius dide-liai supyko už tokį „isznevo-zijimą“. Miezių jis visai ne-ima. Negana to, dūda žinią, kaip jį izsniekino „goimas“, kitiems zydams, javų prekė-jams, ir maldauja jų, kad jie nepirktų nū tokio paniekito-jaus peisūtos veislės visai ja-vų, arba kad dūtų už jo mie-zius labai pigiai. Taip ir bu-vo: kievienas zydas, lyg ant jųko, pradėjo mažai siulyti už tūs miezius ir reikėjo, ant ga-lo, pardūti miezius tam pa-cziam „isznevozytam“ zydui, nes nors ir jis maziau mokėjo tam ukinikui, kaip kitiems, bet vis-gi daugiau davė už

kitus zydus.

Tai-gi mat koki yra zydai! Iszplėsz, iszvogs nū tavęs ir tu matai, kad plėczia, kad vagia ir tylėk, tik skubyk greicziaus atidūti, jai izzmanai, pats. Butinai reikia, kad visur krikszczionys į tarpą zydu įsi-painiotų; nėra ką nė sznekėti, kad butų dar geriaus, jai visur butų saviszkliai.

Žvalgunas.

— *Suvalkų rėdyba.* Tarp ukinikų antsiranda noras tu-rėti savo lietuviszkas mokslai-nes, ir kas ypatingiausia, ke-liose vietose antsyk pradeda reikalauti beveik to paczio. Jau skaitytojai „Vienybės“ ži-no, kaip padarė Karklinių valsciaus, kursai iszrinko net plenipotentus vesti taip tą da-lyką, kad jų mokslainėje butų daleista mokyti vaikus bėnt dusyk ant savaitės (nedėlios) skaityti lietuviszkai ant knygų su lotyniszkomis raidėmis. Yra pranešta ir apie tai, kad ir Pažerių valsciaus norėjo pa-daryti taip pat, bet vaitas ne-daleido raszyti tokio „prigo-voro“, žinia yra skaitytojui, kad tam pacziam Pažerių vals-ciuje, kada valdzia ragino įtaisyti naują mokslainę, žadė-dama dūti pagelbą, ukinikai neapsiėmė, labai izsmintingai atsakydami: „Tegul mums daleidžia įsitaistyti *lietuviszką* mokslainę, tai mes ir be val-dzios paszialpos istengsime ją isikurti“.

Dabar prie tų visų atsitiki-mų daduriu naują: *Pajavonio* (Vilkavischio pav.) mokslainė liko visai be mokytinių, nes tėvai neleidžia tenais visai sa-vo vaikų, reikalaudami, kad mokytų lietuviszkai.

Isz to matyti, kad szjmet nū pat pradzios metų apsireisz-kė smarkus judėjimas tarp uki-nikų. Beveik nėra abejonės, kad toliaus dar placziaus jis apsireisz — tai dar tik pra-dzia, tik „pirmos kregždės“.

Tik nereikia manyti, jog tai

szjmet užgimė tas judėjimas — o ne! Toki daigtai, kurie įsi-kėri visūmenėje, užgimę joj auga metus ir pulkus metų, pakol nesubręsta ir tik tada iszeina į virszų. Noras turėti mokslaines, kur mokytų lietu-viszkai, ne nū šiandien dilgina szirdis lietuvių. Jai szjmet jis stiprius apreiszkė, tai ženklas, kad labjaus subrendė.

Tas pagirtinas noras apsi-reikszdavo ir pirmiaus. Taip, jau priesz porą metų Karkli-nių valsciaus padarė nutarimą ir paraszė „prigovora“, kur visas valsciaus tarėsi maldauti valdzios, kad daleistų eiti į mokslainę kunigui (prabasz-cziui) iszguldinėti tikėjimą lietuviszkai ir drauge daleistų mokytojui mokyti vaikus skai-tyti ant lietuviszkų knygų su lotyniszkom litarom. Tas vi-sas dalykas tada pamiszo, nes prabaszcziaus pasakė, kad jis neiszguldinėses mokslainėje tikėjimo lietuviszkai, nors val-dzia ir daleistų...

Maž-daug apie tą patį laiką, t. y. priesz du—tris metus, ir *Liudvinavo* valsciaus (Kalva-rijos pav.) įraszė į savo knjgas „prigovora“, kursai lytėjosi lietuviszkų knygų. Bet ir ten viskas pasibaigė tik ant „pri-govoro, nes prabaszcziaus pra-dėjo atkalbinėti ukinikus. „A! — sakė: — lietuviszko jums! da užsimanysit, kad ant galo ir miszias jums lietuvisz-kai laikytų!“ Sako, kad pats prabaszcziaus kur pas izsmint-ingesnius ukinikus, mokan-czius lenkiszkai, į namus va-ziavo jų atkalbinėti nū lietu-viszkos... pavietrės...

Girdėjau dar apie vieną valsczių, tik pamirszau apie kokį, ar tai Lankeliszkius, ar tai Bartnikus, ar apie kokį ki-tą, kur taip-gi buvo ant vals-cziaus susirinkimo klausymas apie lietuviszkas knjgas. Vie-nok visūse tūse atsitikimūse viskas tik tarytum jųkais nu-ėjo, tykiai, ir tik kada szjmet pasirodė garsus reikalavimai,

žmonės atsiminė apie pirmutinius savo nedrašius bandymus, kurie ant niekų nuėjo. Juk ir nedyvai, kad ant niekų nuėjo: turint tokius aklius vadovus, kurie bijosi, kad atsiradus lietuviszkom knigom nereiktų miszias lietuviszkai laikyti, negali daug gero padaryti. Toki „vadovai“ gali tik tiesiog į skylę nuvesti, o dar žmonės nebuvo toki tvirti savo užmanye ir savo noruose, kad apsieiti be savo vadovų. Vadovai — ha! bet ar tai „vadovai“?...

Kitą syk *Liudvinavas* buvo stiprus lietuviszkume. Ten buvo ir lietuviszka draugystė (ukinjkų), žinoma, paslaptinė; buvo ir vyrų, kurie velijo gero savo tėvynei Lietuvai ir dirbo, kaip įmanydami, platino lietuviszkas knigas ir laikraszczius. O sziądien? — liko tik atminimas to viso... Nedyvai: turint tokį gerą vadvovą...

Žinoma, „vadovas“ nebutų įstengęs užgniuzdyti tą dalyką, jai ne kitos priezastys. „Vadovas“, gali buti, nė neži nojo apie tai. Bet sziť su laiku visi darbinjkai Lietuvos iszsiskirstė: vieni pateko į kariumėnė, kiti iszėjo jieszkoti kitur dūnos, likosi tik silpnėniejie, kurie tik stumiami stipresnių ant dvasios brolių sziť tą vekdavo. Likę jie vieni, visai atauszo, o kratos ir areztavojimai, kurie tada ties *Liudvinavu* buvo, jūs nugąsdino ir pavertė į filistus.

Dabar *Liudvinaviečiai* yra toki galvocziai, kad iszsirinko sudzia Aleksą, tą Aleksą, skundiką lietuvių maskoliams, apie kurį visi lietuviai su pasibjaurėjimu atsimena, žmogų kvailą ir ambitną, bet... turtingą. Dar Aleksa tik sziomis dienomis tapo valdzios užtvėptas.

Gizų dvaro (*Vilkaviszkiu pav.*) pavogė 6 arklius. Pavymui ponas to dvaro gavo laiszką nū vagio, kur jisai

maž—daug taip raszė: „Pavogiau tavo 6 arklius, ir iszvogsiu visus, da ir raudoną gaidį“ paleisiu ant tavo dvaro, jai neatstatysi savo ekonomą“. Ponas nusigando ir ant tų pedų atstatė ekonomą.

Kad taip padarytų neapszviestas ukinjkas, tai dar ne taip butų ystabu, bet jai ponai yra toki paklusni vagimis, tai ko jau gero laukti. Palaiminta vagimis tokia szalis, kur jų net ponai, nenorintiejie su ukinjku žodį pratarti, klauso.

Nū 18 dienos Kovo prasidėjo tikras pavasaris. 19 Kovo buvo 10 laipsnių szilumos. Sniegas, kiek jo kur buvo, umai sutirpo, ir į kelias dienas net takeliai pradziuvo. Parlekė visi pavasario paukszcziai: pempės, kielės, antys, žąsys, garniai ir kiti. Anks tybas pavasaris užstojo ir dailiai laikosi.

Maziulis.

— *Tilzė.* 16 Vasario pries užgavėnes buvo loszta „drama“ Kova po Žalgiriu, vardan draugystės „Byrutės“, kuri dabar už mierį pasiėmė jau su teatraliszkais dalykais vien tik darbūtis. Neraszysiu czia apie atlikimą teatro, nė neesant rubų, dekoracijos, o vyriausei loszikų, tapo atlosztaš taip, bile atlosztaš butų. Pagyrimo verti dainoriai už dainas, keturiais bals. dainūtas, kurias ant balsų sutaikė dr. tas V. Kudirka, kaip tai: „Oi eisim, eisim, mes czia nebusim“, „Szėriau žirgelį per nedėlėlę“, ir „Ant kalno karklai siubavo“. Didei gražiai solio dainavo župo naitė Storastikė su klaviero (fortipijono) palydėjimu, „Pas mocziutę augau“ ir „Linelius roviau“, visu pirmu maiszytais balsais dainavo „Lietuvninkai mes esam gimę“, keletas deklemacijų tapo perskaityta bei gražus pasveikinimas svezių nū p. J. Lapino. Svezių buvo per pilnai, Prusų lietuviai

turi dar tiek pajautimo, kad lietuviszkiems pokiliams apszciai pribuva, ypacziai jaunie jie dėl pasiszokimo, isz to turėtų pasinaudoti „Byrutės“ vadovai ir gerus, tėvyniszkus, praneszimus laikyti, tai rasi pasisektų įkunyti jaunūmenėje meilę motinos Lietuvos, kuri reto szirdyje dar tvaksena, nės reikia labai jieszkoti, kad rasti Prusų Lietuvoje tėvynainį, kuris butų ir prisipazintų lietuviu esąs. Yra dar ir tokių lietuvių kurie pasirodo esą karsztais tėvynainiais savo žodziūse tiktai su kitais suėję, o namūse su vaikais ir szejmyna vokiszkaš plepa, sakau plepa, nės tankiai vieni kitų nesupranta. Gerus lietuvius galima ant pirsztų suskaityti, isz jaunųjų menkai moką kas lietuviszkaš; o kad ir moka, tai vokietyš be jokio sunkumo gali lengvai suprasti. Senėniejie žmonės didei gražiai lietuviszkaš kalba, visai be žargono, bet bėda, jų vaikai nemoka jau lietuviszkaš. Pazištu vieną ukinjką Kairį isz Pruselių pagal Tilzė, isz kurio dyvijausi girdėdamas jį taip grynai lietuviszkaš kalbant, bet nelaimė, jo vaikai jau nemoka lietuviszkaš, nors turi jau 40 metų. Prusų lietuviai yra arti prie tautiszko myrio, jeigu bus taip toliaus kaip iki sziolėi buvo; tiktai persimainius polytikai rasi jie kiek tautiszkaš atgytų ir susiprastų. Prusų lietuviai neturi inteligencijos nei jokios, visi lietuvių vaikai pabaigę mokslus tampa didziausiais germanizatoriais ir naikintojais savo brolių, tokiomis yra kunjgai bei kaimų mokiniojai, kurie su vaikais kasdien budami paverczia jūs į aklius vokieczius.

Byrutninkas.

Isz svetimu laikrasz.

„Berliner Tageblatt“ N 97, 1896 m. patalpino straipsnį po antgalviu „Für die Littauer“ kurį papieszė Ferdinan-

das Runkel'is. Jis raszo kad lietuviai (Prusų Lietuvos) suskoto savo kalbą ginti nū prazuties ir sutaisė deputaciją pas ciesorių po kuria pasiraszė 30,000 vyrų, kad ciesorius jiems pagėlbon eitų. Sunku tikėtis, kad ciecorius ką gelbės, nės pirm keletos metų tapo ministru apszvietos toks pat peticijonas atsiųstas, ant kurio nei atsiliepimo negavo, tiktai veliaus parėjo tyrinėjimas kas tą peticijoną sutaisęs yra, tai iszėjo kad „Byrutninkai“ ir nei jokios pasekmės isz to nebuvo, nės vokieczių mieris yra viską sugermanizūti, o neszelpti, kad kiekviena tauta savo kalbą iszlaikytų. Nės visur, kur pirmiaus mokino pradinėse mokyklose vieinėje kalboje, tapo visur iszvaryta isz mokyklų ir vokiszkaš įvesta be jokio iszguldymo. Teipat ir dabar tas peticijonas menkai, o greicziaus visai nieko, naudos neatnesz, nės pirmutiniu praszymu yra, iszguldymas tikėjimo lietuviszkoje kalboje; tikėjimas tautystei nieko naudos neatnesz, jei žmonės tautiszkos dvasios nebus, nės raszytojas sako, kad lietuviai yra gerais vokiecziais (die Littauer aber sind gute Deutsche) ir kad vokieczių yra garbinga uždūtis sziť broliszką gentę nū isznykimo gelbėti ir dar sziądien gyvūjanczią kalbą paszelpti. Bet kas kalbą bei budus visai jau beveik nuslopino, kad ne vokiecziai. Raszytojas sako kad literatura yra didei varinga, ir kad Didejėje Lietuvoje rusifikacija didei varoma ir tenai liet. kalba turi isznykti, kad patys tėvynainiai tenai lenkiszkaš arba rusiszkaš mokslą gauna. Matyt kad raszytojas visai nepazįsta mūsų literaturos bei meilės ir szelpimo motinos kalbos kaip ir tautiszkumo. Toliaus raszytojas sako: Mes matome kad jokios paramos nėra isz Rosijos dėlei kalbos

apgyrimo bei tautiszkumo, **szitas** apskritys apimas gubernijas: Kauno, Vilniaus, Gardino ir Suvalkų, matomam laike surusytas taps. Klausymas, kur greičiausiai yra naikinama liet. kalba? Vokiečiai su Rusais vienokiu būdu naikina lietuvius, nes viską, kas tik lietuviszko buvo, vokiečiai jau seniai išnaikino, kaip tai: mokyklas pradines, konfirmacijas ir dievmaldytes, nes kur kitados visai negirdėta buvo vokiszka kalba, **szia** dieną menkai yra girdima lietuviszka, o mokyklose tai su plėga yra išvejama. Rusai taip pat su inirtimu naikina viską kas yra lietuviszko, bet lietuviai Did. Lietuvoje turi kitoki supratimą ir visomis spėkomis kovoje už savo tiesas. Prūsų lietuviai džiaugėsi kad jie jau į ponus virsta ir savo kalbos bei būdų išsistada, dėlto tą raszytojas gerai pažįsta ir sako: „Man weiss, das sie ein gutes deutsches Herz haben und sich trotz des fremden Idioms als Deutsche fuhlen“ (kad lietuviai turi gerą vokiszka szirdį, ir save priešais kitus kaip vokiečiai pasirodo). Raszytojas apgailstauja kad 150,000 lietuvių, kurie didžiausioje dalyje yra vargingi ukinikai be jokio augsztesnio mokslo (100,000 lietuvių jau susivokieciaivo). Raszytojas geriausiai apgailėtu savo vokiečius už kuriūs lietuviai daug geriausiai ekonomiszka gyvena. Toliaus, kad Prūsai kalbą paroms, kad ciesorius lietuvius priims, pertai kalba vieton nykimo isz naujo pražydės. Tas visas nusidūs ne isz ciecoriaus malonės, bet kada žmonės pareikalas savo tiesų ir ciecorius priverstas bus jas sugrąžinti. Nes ciecoriams nerūpi tautų iszlaikymas, bet paversti tautas į savo vergus ir naikinti visus ne jų pažiūrų ypatas. Szitas peticijonas greičiausiai gali buti ant blėdies negu ant

gero, nes gūstis tam, kuris tykoja praryti, yra be naudos. Reikia patiems dirbti ant savo naudos ir savo tiesų jieszkoti ne su praszymais bet su reikalavimais. P. Zambrukas.

Stovis draugystės „Byrutės“. dr. „Byrutės“ dabar užsiėmusi tikrai teatraliszkais veikalais ir tokiu būdu nori atkelti lietuvių. Čia jie jau paskutinį kelią pasiskyrė. Pamatysimė kokią naudą yra atsiekę su teatrais. Pagal nutarimą 4 Lapkriczio 1894, kad reikia kelti sukaktuves 10 metų gyvavimo dr. tės „Byrutės“. Bet kaip? Vieni norėjo sukaktuves atlikti, iszleisdami kokią tautiszka knygėlę ant tos atminties (gotiszkomis raidėmis dėl Prusių lietuvių), o kiti loszti teatrą ir kelti balių. Pirmasis uzmanymas iszleisti knygėlę tapo atmestas ir nutarė kelti balių su teatru. Vadovystė teatro tapo pavesta p. Kr. Voskai. Pagal jo kurpalių viskas tempėsi, jis viską taisė, lietuviszkus kareivius, kunigaikszčius ir tt. Liet. kareiviai nusidavė jam parėdyti pagal Veiverių mokintinių gūdiszkus rubus, liet. bajorai lygiai kaip Vokietijos kareiviai (bene karasierai) baltais rubais (kuriūs vokiečiai vadina mehl sake – miltų maiszais). Kryziokų kareiviai buvo visokio dažo: raudonų geltonų ir dar kitokių. P. Kr. Voska valdė ir kasą, nors kasierium buvo iszskirtas p. Smalakys, bet Voska viską pirkė ir pinigų mokėjo nū savės, pardavė bilietus be kontrolės ir prie įėjimo bilietus pardavė brangiaus kaip prekė buvo, o netekęs bilietų pardavė nūplėszas arba davė vieną vietą dėl dviejų, isz ko pasidarė didelis ermyderis; o surinkti pinigai, prie įėjimo, tapo paversti neszti per tūs, kurie visai neprigulejo prie pardavimo bilietų, ir tokiu būdu nežinojo niekas kiek tapo įimta prie

salės. Galiausiai, darant skaitlių, atsirado bilietų dar, nors netekę jų jau pardavinėjo nūplėszas. Pasirodė didelis neiszteklius, p. Voska neiszdavė skaitliaus, nes jokio skaitliaus jis nevedė; prie tų kasztų paėmė pinigų kiek dar buvo „Byrutės“ kasoje (apie 100 markių) ir da teko komitetui ekstra sumesti kad galėtų užsimokėti kasztus. Tas viskas neatgrasino mūsų byrutninkus nū tolesnio užsiėmimo teatru, nutarė szvesti vėl vasarinę szventę „Byrutės“, nū kurios, dėl pirmojo nepasisekimo ir nedavado, kiti atsisakė nū visko bei neįvelijo kad taptų vardan „Byrutės“ toliaus kas daryta; bet antriejie to neveizėjo ir vardan dr. tės „Byrutės“ toliaus varė savo uzmanymą, tikėdamėsi, ką prakiszzo per sukaktuves, tai atlaimėti antru kartu, bet čia dar praszciaus iszėjo. Vasarinė szventė tapo szvesta tokia pat kaip ir sukaktuves, per tai tikėjosi uzmanytojai kad lietuvių menkai susirinks ir bus dar blogiaus, bilietus pardavinėjo ir vokiecziams, kuris tik pirkė, tokiu būdu buvo lietuviszka szventė su vokiszka kalba, nes daugiau buvo girdėti vokiszka kalbant kaip lietuviszka. Su pinigais dabar veik ant lygių iszėjo, bet pagal didelę iszminti mūsų komiteto, tearaliszko, uzmanyta, kad reikia dūti padaryti paveikslus teatro grupos kaip brangų atsiminimą „Iszgriovimo Kauno pilies“ du kartu laikytą, bei parodymu kaip iszveizėjo liet. kareiviai ir kiti virszininkai. Kaip jau sakiau koki buvo kareiviai ir kaip jie iszveizėjo, tapo paamzinti, ir padarytas paveikslas teatraliszkos grupos, kuri ketino koznas aktorius imti ir uzmokėti kasztus to paveikslo, bet viskas kitaip nutiko, pasizadėjusiejie buvo pirmutinei, kurie neėmė, ir tapo isz „Byrutės“ kasos uzsimokėti, nes „Byrutė“ tą 100

markių buvo nū komiteto atsiėmusi, ir tokiu būdu kasa liko tuszczia, o tas paveikslas parodo szia dieninius vaikus ir sako kad tai yra 14-to szimtmeczio kareiviai.

Susirinkimus „Byrutės“ draugai atlieka kartą ant metų, kad iszskirti virszinikus, ir kad gerai pasiseka tai szeip kur nutarė dar padaro susirinkimą vieną, kad pasirodyti dar gyvūjanti.

„Byrutės“ knygynas turi tik tai tą vertumą, nes turi keletą brangių (senoviszkų) knygų ir naujesnesnes bei rankių szeip visokių smulkmenų, kaip tai: liet. pinigų, pergamentų, kirvukų ir tt. Kiek pirmiausiai norėjo Jankus knygyną sav pasisavinti kaip savastį ir gandino draugystę, jeigu neatidūse jam knygyno, tai turi uzimokėti apie 1000 markių; bet nieko nepeszė. Isz viso imant „Byrutė“ 10 metų gyvavusi nieko ir nieko naudos lietuvių vystei neatneszė, nors turi mierį, bet tikrai ant popieros „lietuviszka kalbą atgaivinti, ją szelpti ir joje isgyventi“, bet prisiveizėjus darbams „Byrutės“ viskas eina atbulai, neiszleido, nei vienos knygėles apart „Byrutės dainų“ kurių, ant draugystės kasztų, Weyeris sav kiek tinkamai atsispaudino ir parsidavė. „Byrutei“ buvo paaukauta daug knygų nū Nerio, dr. Basanavycziaus ir kitų, tos visos tapo iszpardūtos, bet kur dingo pinigai tai niekas nežino. *Byrutninkas.*

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *New Yorkas, N. Y.* Garlaivis „Bermuda“, kuris buvo iszsiustas ant Kubos su pagelba maisztinikams, jau pargrįzo į Suv. Valst. į m. N. Y. Kubaniszka junta ir vėl ketina iszsiusti jį (ant Kubos, kad pridūti maisztinikams ginklų ir amunicijos. Kubaniszka junta norint

nupirkti tą garlaivį nog Kero, dabartinio saviniko to garlaivio.

— *Washington, D. C.* Balandžio 3 d. Stuba pasiuntinių svarstė kubaniską reikalą. Hitt, rep. isz v. Illinois nurodė, kad kubaniecius reikia pripazinti uz kariaujanczia pusę, arba kad nors prez. Suv. Valst. pasirupintų palenkti Ispaniją dūti Kubai savvaldystę. Priesz tokį įneszimą Boutelle, rep. isz Maine, atsiliepė, kad Suv. Valst. visai nesikisztų į tokį reikalą.

— *Washington, D. C.* Stubinis komitetas prekybos tarė 2 d. Balandžio apie kasimą kanalo nikaraguansko. Republika Nikaragua guli vidurinėje Amerikoje. Kanalas tasai vienytu Didyji oceaną su Karaibskom jurėm.

— *New Yorkas.* Gazieta „Herald“ raszo: Tulas gyventojas isz Montrealo padirbo kanulę, kuri prie iszmetimo kulkos ne dūda jokio balso ir per minutą gali iszleisti 260,000 kulku. Vidurmieris (dijametras) tų kulku isznesza pusę colio. Jū tokia kanulė ilgesnė, tū toliau gal numesti kulkas. Ir taip: jeigu ilgis jos isznesza 9 pėdas, tai kulkos per sekunda laiko nuleke 3,652 pėdas, jeigu gi ilgis bus tiktai 2 pėdos – tai kulka isz jos per sekunda, nulėks tiktai 864 pėdas. Smarkumą iszleidimui kulku dūda suspaustas oras.

— *Columbus, O.* Diena 8 Balandžio Senatas priėmė bil, uzdraudženti linčziūti tūs, kurie smarkiai yra prasikalte. Ir iki sziol uzdrausta buvo linčziūti, bet ne žiurint ant to labai tankiai tas atsitikdavo. Naujas uzdraudimas linčziūti skiresi nog seno uzdraudimo tūm, kad dabar turės atsakyti koznas pavietas, jeigu kuriamė tas atsitiktų.

— *Kingston,* ant salos *Iamaika.* T. Sam, buvęs minist. karės, republikos Haiti, likosi iszrinktas ant prezidento tos republikos, nės priesz tai buvęs prezidentas, jenarol. Hippolyte, – pasimirė.

— *Havanna.* Jose Ramon De Valle, ispanas, kuris ne kurį laiką buvo bulmistru miesto Lovellanos, prov. Matanzas, atsisakė ir pribuvo į Havanną. Kaip priesz atsisakymo, jisai padūda, buk jau ilgiau negalėjo žiurēt ant ne žmoniszkų darbų ispaniszkų kareivių.

Kokių szunybių ispaniszki kareiviai dasileidze, tai ne galima nē iszpasakoti ir tai atsitinka kas diena.

Kariszkos spekos maisztinikų per szį praėjusį mėnesi didelai sustiprėjo. Jau vien tiktai keturios ekspedicijos, iszsiustos isz Suv. Valst., suteikė didelę pagelbą. Ne mažai taip-gi gauna ir naujų pagelbinikų, nės skaudus prisakai jen – gub. Weylerio daugeliui gyventojų ne patinka ir visi isz visų pajiegu stengesi kaip galint labiau suspausti Ispanus.

Jen. Aldecoa ir Madan likosi iszsiusti į Ispaniją; o kaip girdēt tai ir jen. Pande ir L. Valdezas taps taip-gi iszsiusti atgal į Ispaniją, o vis tiktai dėlto, kad jie, pagal nūmonę Weylerio, ne yra geri kariaunikai.

Paskalos, buk jen. Weyleris taps atszauktas į Ispaniją, tankiau dūdasi girdētis. Kaip tiktai daėjo zinia, kad Suv. Valst. nori pripazinti kubaniecius uz kariaujanczia pusę, tūjaus Weyleris davė paliepiamą, – žudyti vergus kariszkus. Į Havanną daėjo zinia, kad maisztinikai sugrudo Ispanus ties San Klas prov. Santa Clara. Kariszkas sudas m. Matanzas nusprendė ant myrio keturis vergus kariszkus.

— *La Libertad Salvador.* Valdžia Nikaraguos ir revoliucionistai norėjo surishti sądorą, bet prez. Nikaraguos Zelay reikalavo, idant revoliucionistai iszdūtų savo vadus, – szie ne apsiēmė ant to; tokiu budu ir sądora ne liko padaryta.

— *Roma.* Czionai danesze isz tikro szaltinio, kad kar. Menelekas II ir visi jo vadovai, iszskirent tiktai Rasmakona, karevę iki sziol provin cijoje Tigo, pasitraukė į gilumą Abisynijos, nės jau ne teko maisto.

— *Kapstadt.* Gubernatorius Robinsonas iszsiuntė pas prezidentą Kruegerą laiszką, dekavodamas uz prisiuntimą kariszkos pagelbos. Gubernatorius Robinsonas tikisi, kad revoliucija Transvaliaja tūjaus bus užbaigta.

— *Johannesburg.* Czionai kalba, kad Didėji Britanija ketina dūti savvaldystę republ. Transvaliaus.

— *Londonas.* Gazieta „Daily News“ raszo, kad dasizinojus isz tikro szaltinio, buk sul-tonas turkizskas surengė *irade*, kuriame visus krikszczionis ir misijonorius Armenijoje sprendze ant iszvizimo.

— *Londonas.* „Manchester Guardian“ patalpino straipsnį apie nauje pakilimą revolucijos laike kurios tapė nužudyta daugelis ypatų, užimanczių augsztesnes vietas urėdo tos szalies. Tarp užmusztųjų kaip sako esas ir Tai-Ven-Kun, tėvas karaliaus Korėjos.

— *Madrid.* Randas užgynė mokytiniam universitetų kelti demonstracijas prieszais kongresą Suv. Valst. isz tos prieszasties, kad kongresas priēmė rezoliuciją turinczia pripazinti kubaniecius uz kariaujanczia pusę.

— *Londonas.* Depesza isz Madrito danesza į „Central News“, kad pereitą mėnesį žymei pastiprintos tvirtpylės ispaniszkos, pakraszcziusia jurijų. Prie įplaukimo į portus sustatyta torpedai, o ant apkasų tvirtpylių sustatytos kanulės.

— *Kayras.* Prekėjai isz Kayro sako, kad Dervisziai ginklinasi isz paskutinos. Prekėjai tie tvirtina, kad jau iszstatyta žale veliava ir apszaukta „szventa karė“ prieszais Egiptą. Pagal jų nūmonę stos į trumpą laiką 50,000 žmonių, dėl sulaikymo anglikų, kurie trauke ant Dongo-lijos.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Atsiliepinimas.* *Hazleton, Pa.* „Rytas“, perspaudidamas praszimą prie Rosijos caro nog Amerikos lietuvių dėl atgavimo spaudos, atsiliepė prie visų savo skaitytojų, idant kiekvienas lietuvis padūtų savo mislis ir nūmones link praszymo vertumo. Asz isz savo szalies tiek galiu pasakyti, norint man szio meldimo neteko perdēm regėti, bet kiek asz gavau patėmyti „Ryto“ N. 5-tam, tai man pasirodė, jog tuli punktai to praszymo yra bjaurei szlyksztus ir verti papeikimo. Autorius praszymo p. D., pieszdamas savo rasztelį, turėjo dvi mislis: isz vienos szalies p. D. norėjo papieszti lietuviams praszimą, o isz antros geidė atkreipti atydą Rosijos caro ir pertikrėti jį, jog visi apszviestesni vyrai, visi Lietuvos inteligentai, gyvenanti Lietuvoje, kurie stengesi parodyti bjaures nedorybes Rosijos dejatelių ir bude-liszkas kanynes paties caro, yra bjaurus bedieviai ir tikri maisztinikai! Taip-gi autorius nori pertikrėti visą gyvenantį svieta, jog visi Amerikos lietuviai yra isztikimiasiai da-

ro tarnai ir jo verguciai! tikrai rasėjas tropijo į patį gilumą caro szirdies, ar tik p. D. netarnavo kariumenėj? asz negaliu izmányti, kaip Rėdystė „Ryto“ drįso sakyti, jog praszymas yra paraszytas tikrai katalikiszkoj' dvasioj', kadagi czion drasei galima tarti, jog praszymas yra papieszta karsztojų gudiszkoj' dvasioje, tokį praszymą Amerikos lietuviai, siusdami prie Rosijos caro, užsitrauktų ant savės amžiną papeikimą: nės liktų pardavėjais savo brolių tėvynėje esanczių. Praszymas rengiamas yra siusti varde, „Susiv. L. A.“ Tai gi asz, budamas šiūm kartu „Susiv.“ sekretorium, atsiliepiu prie visų prakilnesnių vyrų, prie visų „Susiv.“ sąn., idant kiekvienas, kuriam teko regėti szio praszyto vertumą, apraszyta tulūse liet. laikraszcziūse, teiktusi apsvartyti ir padūti savo nūmonę į buvusį „Susiv.“ organą „Vienybę“.

Pasitikiu, jog apszviesti vyrai ne miegos, apsvarstys szio praszyto vertumą ir padūs savo nūmones į lietuviszkus laikraszczius. Koliai nebus platesnės kritikos – nenoriu manyti, idant „Susiv.“ Komitetas drystų padėti savo ranką varde visų Amerikos lietuvių.

Su pagūda *J. Kazakevicze*
„Susiv.“ sekretorius.

— *Forest City, Pa.* Balandžio 4 d. 1896 m. Pagūdota rėdystė „V. L.“ nūszirdzei meldžiu patalpiti į jų garbingą laikrasztį, keletą zinuczių isz mūsų miestelio....

Lietuviai mūsų miestelio (bet ne visi) pradėjo ne labai padorei elgtis: laike smutnų dienų gavėnios kur tiktai pasisuksi, iszgirsti vaidus, o prietam neretai ir musztynes. Kas zin ar tik jas ne gužutis parlėkdamas parneszė?

Ką sziaip kas užskuta paaušį ar užblaszke per makaulę tai da vis nieko; bet kąd pra-

deda jau pp. vertelgos (biznieriiai) tokiu keliu eiti, tai nelabai yra gražu. Kaip priezodis lietuviszkas sako: musza ir verkt nedūda, tai taip ir jie pradėjo daryti – pats musza ir pats skundže, ir valkiojasi po sudus, o ir kitus tampo. Tai yra labai negražu ne tik ką patiems, bet ir visai lietuviszkai tautai.

Į mus miestelį pribuvo isz Pittstono da jaunas vaikas, kaip klausai tai esas kokis vertelga; ne gana to, ką prisigyre ir prisznėko (primelavo) visokių nebutų daiktų žmonėms, o po tam ir kunigui, – bet ne ilgai trukus emėsi ir už darbo. Gavęs nog kokio tai perloriaus paveikslus mirusio kunigo, J. Zlotorzinsko, pradėjo jų pardavinėti po 25 c., prisznėkėdamas, buk tai pardavinėjas ant naudos a. a. kun. Z. motinos, nės toji likusi labai biedna. Ale kada daugumas dāsizinojo, kad tas viskas, melas, tai nog ne kurių gavo ne tik ką sugražit, kurie buvo palikti be pinigų, bet ir mandagei iszplusti už apgavinėjimą. Oi vaikine, vaiki- ne! pasiliauk žmones apgaudinėti....

— Buvo balsavimas ir gavó ant palycomų lietuvis, Jokubas Kreczikas, – labai smagu.

Graneris Pranas Krygeris, parėjo isz miesto girtas ir norėjo nuszaut savo paczią, toji bebėgant lauk, gavo viena kulka ties mentė; kada toji pabėgo, jisai szovė į savę isz revolverio 5 kartus: I kulka pataikė į smakrą, o ketures suvarė į krutinę. Ant vietos krito negyvas. Palaidotas ant protestonų kapinių. Pati jo da gyva ir isz tikro iszsigydįs.

Diena 2 Balandžio Hotelyje Pijuso Valinsko apsinakvojo 3 airiai, o kada persigėrė, tai vienas, iszsiėmęs isz kieszėniaus revolverį norėjo szaut į Valinską, bet antrasis norėjo sulaikyt jo ranką; tūm laik iszszovė jisai į lubas ne užgau-

damas Valinsko. Piktadėjas sugautas. – o tai ta prakeikta girtybė taip vis daro; ir be reikalingai žmones isz svieto varo!

Mainierys Hill Said & Iron Co.

— *Wanamie, Pa.* 31 Kovo. Nūlankei meldžiu garbaus rėdytojaus, patalpiti keletą zodzių į „V.“. Isz korespondencijos, patilpusios 3 num. „Ryto“ matyt, kad Vanamie yra 30 szeimynų lietuvių. Tas tikra teisybė. Tarpe tų 30 szeimynų lietuvių, yra viena szeimyna vokieczių ir viena isz Kauno rėdybos, o szeip visi suvalkų rėdybos. Kas linkigi tautiszku dalykų tai visai maža dadelė mūsų apygardės lietuvių numano apie tai.

Didelei butų naudinga, kad mes uždėtume vakarinę mokslainę ir pasimokytume skaityti, raszyti ir rokūti. Taip darbūdamiesi gal daugiaus prisitrauksime tikrų tėvynainių prie mus mažo pulkelio; ir galėtume kada pasigirti tautiszkais savo darbais. Dabar mūsų apygarda taip toli pasiliko nog kitų lietuviszkų sėdybų, kad net szirdį skauda, apmasczius visą tą mūsų padėjimą. Mes vargu kada galėsime pakelti savo tautiszkus dalykus, jeigu niekas ne pribūs mums į pagelbą. Butų didei naudinga, kad mes laikytume visūtinius susirinkimus ir laikytume kalbas apie tūs dalykus; per tai mažu kada ir mes galėtume ką nuveikti, dėl labo tėvynės; o kitaip nieko nebus isz mūsų kelių stengimosi. Pasilieku su pagūda

Petras Sarpalius.

— *Waterbury, Conn.* Turėdamas laiko susimislyjau szį tą papieszti. Velykas perleidom. Bažnytines apeigos buvo dailios; grabas Vieszpaties buvo dailei papūsztas. Per visą naktį isz Subatos į Nedėlę geri žmonės meldėsi ir lie-

tuviszkas giesmes dailei giedojo. Tiek tik ne smagei iszrodė, kad prie grabo nestovėjo kareiviai, o tai isz tos priezasties, kad lenkai su savo grasziu įsikiszo. Nežinau tikrai ar mažu kun. užprasze lenkų kareiviszką dr. isz Union Cityes. Bet ant laimės lenkai ne pribuvo.

Girdėjau, jog parapija vėlarenge balių ant naudos bažnyczios, ir priegtam teatraliszka draugystė žada ant to paties baliaus perstatyti „Ponas ir Muzikai“. Su gūdone *M. D.*

— *Pittston, Pa.* Meldžiu patalpiti keletą zodzių į jus garbingą laikrasztį „V. L.“. Turime mes dabar labai gerą kunigą isz ko neapsakomai džiaugemės ir tikimės, jogei tikrai lietuviszkai galėsime pradėt gyventi. Perleidom jau ir szv. Velykų, bet atminimas apie tas szventes ne gesta mūsų atmintyje. Rupeszingas mūsų klebonas užprasze kareivius szv. Jurgio ant nakties isz Subatos vakaro į Velykų pirmą dieną, idant jie stovėtų prie grabo Vieszpaties. Tie norei pristoję. O kada, sulaukus Velykų Subatos, atėjo į bažnyczią, nuszvito visų akys, pamaczus taip puikę į rėdytą grabą Vieszpaties. Ir po teisybei da niekad taip nebuvo, nės niekur tokio puikumo nematėme. Kada iszauszo rytas pirmos dienos Velykų ir parapijonai susirinko į bažnyczią, visi jautėsi neiszeiszkemą ramumą, matydami tokias puikias apeigas, kokios tūm kart atsilaikė. Po szv. miszių mus garbės vertas klebonas labai meilingai padėkavojo kareiviams szv. Jurgio už jų tarnystą, isztardamas: „acziu jums kareiviai szv. Jurgio už jūsų tarnystą, ką per visą naktį stovėjot prie grabo Kristuso, ir linkiu, idant jūs pulkelis pasididintų skaitlingai“. Dabar mes kareiviai dr. szv. Jurgio sudedame aczių

mus garbės vertam kunigui Szedvydziui, idant gyventų il-
gus metus ir atvestų mus ant
tikro kelio. O tai tikimės su-
laukti, nes darbai jo liepe taip
mislyti. Varde visos dr. karei-
vių szv. Jurgio pasiraszo kapi-
tonas. *Jurgis Kunca.*

Kas link prieglaudos emigrantu.

„Vienybė“ ir „Lietuva“ pa-
davė užklausimą apie charterį
ir materijaliską stovį Broo-
klyno kūpos, kuri, kaip žino-
ma, nutarė priimt emigrantus.
Perpraszome, kad taip ilgai
užsitraukėme su apgarsinimu
apie tai; tas prigulėjo ne nū
musų vieny: mes atsiszaukėm
į „Susivienijimą“ apie pri-
siuntimą charterio ir iki szio-
la mums ne prisiuntė. Ba-
landžio 7 d. atvažiavo pas mus
„Susiv.“ prezidentas, kn. Zi-
linskas, dėl persiliudijimo kas
link emigrantų reikalas. Iki
szio- la ne gavome pagelbos, to-
dėl keli sąnariai tos kūpos pa-
aukavo po \$10, o kiti po ma-
žiaus, dėl sutaisymo lovų ir
patalų. (ba tiesos Šuv. Valst.
to reikalauja, mažiausiai kad
butų nors szeszios lovos ant
parodos, be to negalima gaut
officialiszko pavelijimo nog
valdzios S. V.). Kūpos pin-
gai sudėti pas kasierių tos kū-
pos p. T. Mitką, kuris yra at-
sakantis materijaliskai ant
keletos szimtu dolerių. Į ban-
ką yra padėta \$100, gvaranti-
jos J. Giegžno, pas kurį gali
siusti paszelpą. Jeigu pasiro-
dytų per maža tokia gvaran-
tija, tai bus idėta kita tiek,
arba ir keleta kartų tiek dau-
giau. „Susiv.“ prezidentas
pasakė tikrai, kad prisiųs
charterį už kelių dienų ir pa-
sirupins prisiust pinigiską
paszelpą.

Emigrantų namai prie gerų
prižiurėtojų ir jų išzmintin-
go rėdymo, yra svarbiausiu
dalyku musų tautos. Ne vie-
nas spėja skaitlių lietuvių
Amerikoje apie 300,000, ir

tikrai gal tiek but, nes szia-
dien pradeda atsiliepti isz ma-
zesnių ar didesnių miestų kur randa-
si apszviestesnių vyrų, bet kur
da nėra mokanczių raszyti isz
ten nieko negalima žinoti.
Sziam dalyke namai emigran-
tų atnesz didžiausią naudą
musų tautai, per tai, kad visi
atėjunai bus suraszyta knigo-
sia. Visų atvaževusių bus už-
raszyti: vardai, pravardės, isz
kokios rėd., pavieto, valseziaus
ir kaimo atvažiavo czion, ir į
kokią vietą važiūja ir bus.
Apie tą viską butų gerai ap-
garsyti laikraszcziuose. Taip-
gi butų gerai, kad draugystės ir
kūpos visų miestų – suraszytų
vardus ir pravardes ir isz kur
paeina prigulintiejai prie to-
skyriaus sąnariai, ir prisiųstų
į namą emigrantų; tokiu surė-
dymu lengvai galėtų surasti
kožnas savo gentainius ir pa-
žystamus. Czionai butų geis-
tina, idant visos rėdystės teik-
tusi szelpti savo laikraszcziu-
szį darbą; tas gal kiek padid-
int skaitlių skaitytojų, o ant-
ra – emigrantai dziaugtusi isz
to.

Kas link prisiuntimo aukos
tai, kaip augszcziau minavo-
jau, da niekas ne prisiuntė;
laiszkų apturėjome ne mažai:
isz Pensilyanijos, New Yor-
ko, Conenecticut'o, New Jer-
sey, Massachusetts ect. Tikt
ant nelaimės visi apturėti lais-
kai buvo su praszymais, pa-
imt jų gimines isz kasselgar-
nės. Taip- gi ir isz kassel-
garnės apturime kožną dieną
laiszkus ir telegramus, szau-
kiancius pagelbos (ir prezi-
dentas „Susi.“ persitikrino ta-
me). Nog draugyszčių jokio
laiszko ne apturėjome.

O! lietuviai, broliai! kada
mes pabusime isz tautiszko
miego ir susiprasime, jog per
amžius buvome vargszais dar-
binikais; kur musų turtai,
ką per tokį vargą iki szio- la už-
dirbome? kur dėjosi musų ga-
linga tauta? Ar vis mes ne-
szime kitiems savo kruvinai

uždirbtus centus? Kada mes
visi susiszauksime ir pasidūs-
im broliszką ranką? Jeigu tas
nesistos, tai liks musų tiktai
vardas, tai galima sakyti, ma-
tant musų naują gentkartę
nės ne galima priszaukt jų
prie tautiszko darbo.

Su gūdone J. G.

— Pittston, Pa., d. 10 Ba-
landžio. Gūdodinas rėdyto-
jau, meldžiu patalpiti į „Vie-
nybę“ szius kelis žodžius, kas
link szventės Velykų. Pas-
mus kaip žinoma isz angelskų
laikraszczių „Wilkes Barre,
Record“ ir „Pittston Item“
buvo apgarsyta kad liet. szv.
Kazimiero bažnyczioj, Pittsto-
ne pirmiausiai ir gražiausiai
buvo Kristuso grabas iszrėdy-
tas (iszpūsztas), negu kitose
Pittstono katalikiszkoose baž-
nycziose. Taip- gi da dadėta;
kad visokių tautų bei iszpaži-
nimų žmonės eina paziurėti to
puikaus grabo, ir pasakyta,
kad pagal paprotį, kaip jų tē-
vynėj rėdo ir pūsze, taip ir czia-
padaryta.

Teisybę laikraszcziai angels-
ki garsino, nės ir mes, parapi-
jonai, nebepamenam, kad bu-
tų buvęs ant tos iszkilmingos
szventės toks gražus grabas
Kristuso. Didžiojoj petny-
czioj visą dieną be pertrukio
žmonės yvairios iszpažinties,
lankė mus bažnyczia ir stebė-
josi, jogei lietuviai taip gražei
visokiais savo darbais atsizymi.

Bet szia- dien kam galim isz-
sitarti szirdingą aczių? savo
gūd. Klebonui kun. Szedy-
dziui. Jis mus savo rupestin-
gumu ir nesigailėjimu cento
parodo ir svetimtaucziams; jis
už savo pinigus dikezei reika-
lingų daiktų pripirko prie mi-
nėto grabo; sudedame taip- gi
dėkinga aczių draugystei gie-
dorių „Karaliaus Dovydo“ už
jų darbsztumą jogei visi prisi-
dėjo prie sutaisymo ir papūsz-
imo minėto grabo.

Dėlto mieli broliai, su dau-
gel darbų ir visokias dorais

apsiėjimais galim pakelti sa-
vo vardą czion Amerikoje kad
tik visur turėtume susitaikan-
cius dorus ir rupestingus va-
dovus apie labą savo žmonių.

Su gūdone Parapijonas.

— Laiszkas p. mylėtojų
artymo savo. Waterbury,
Conn., 2 d. Balandžio, apturė-
jau nog Tamistos laiszką ir
priversta esmiu dūti atsakymą
per „Vienybę“.

Raszote, jog mano strai-
psnyje, patilpusiame N. 10 „Vie-
nybės“, esanti vyriszka mislis
ir buk asz tą straipsnį perra-
sziusį isz kito raszto. Matyt,
kad Tamista tiek gali atskir-
ti vyriszką mislį nog moterisz-
kos, kiek neregys baltą nū jū-
do. Toliaus raszot, kad isz to
straipsnio supratot, buk asz
esmiu linkusi prie anarchizmo,
arba bedievystės. Matau,
kad Tamista tik tiek supran-
tat apie anarchizmą, kiek deg-
loji apie pipirus. Žodžiu kal-
bant, asz neprivalau eiti pas
Tamistą klaustis, ką man ra-
szyt: ar apie carizmą, ar apie
apsiėjimą lietuvaiczių; ir pra-
szau Tamistos suvis apie ma-
nę nesirupinti. Liepeziau kad
Tamista akyviau peržiurėtų
tą straipsnį, idant suprasti ge-
riau jo įturį. Su gūdone.

Eva Vaitkuniūtė.

Brangiausios gėrybės.

„Zeme tai yra kunas
tautos“.

Isz lenkiszko vertė J. K.

Daugel buvo tokių die-
nų, kad tiktai isz jo vieno už-
darbio ir gyvenonė, ba asz ne
galėjau atsitraukti nū sergan-
czios paczios. Atėjo baisiau-
sia dėl manės diena. Vienos
dienos rytą rodėsi, kad jau ji
pagerėjo, pasiliovė klejojus,
bet jau jautėsi jogei ne ilgas
jos amžis, atsiminė visus pa-
žystamus, gimines, tėvus, bro-
lius ir seseris ir atsisveikinc
su jais savo mislise. Manę

prasžė, kad važiučiau į tėvynę ir pataisyčiau savo nusidėjimą, kurį papildžiau, apleidamas savo krasztą, ir taipgi liepė persergėti kitus, kurie norėtų važiuoti į Ameriką. Meldėsi karsztai, praszydama Vieszpaties, kad atleistų tą nusidėjimą, kokį papildem pardūdami savo ukę svetimam. Asz prisiekiau, kad tūjaus sugryžszių į Užkrantę ir kad visiems apsakinesiu mūsų gyvenimą Amerikoje ir kokią korą siuntė ant mus Dievas, kad apleidome savo mylimiausią tėvynę. Da valandėlę kalbėjo, pagalios palaimino Stasiuką ir manę ir meldama Dievo, kad padėtų mums atgauti savo tėviszkę, – numirė ant mano rankų“.... ir nutilo szlūstydamas rankove akis – pilnas aszarų.

Stasiukas taipgi apsiverkė, o Baltrus užsiėmė rankomis akis ir verkė dusaudamas – net svetimi, kurie ezion buvo, apsiaszarojo. Po valandėlei baigė Jurgis savo pasaką:

„Palaidojas savo pacią be kunigo, ant svetimos žemės, užsiėmiau kartu su Stasiuku dirbti, kad, pasidarius kiek pinigų, parvažiuoti į savo tėvynę ir kaip galima greičiau apleisti tą krasztą, kur tiek sunkių dienų perleidau. Ir su vale Dievo sekėsi mudviem darbas – atidėjome likusį skatiką ir taip susirinko tiek, kad jau isz bėdos buvo galima parvažiuoti. Su neapraszomu džiaugsmu įsėdova į laivą, kad kū greičiau pamatyti savo namelius. Kasgi apsakys tą džiaugsmą, kada jau pasijotova arti savo namų!“ Ir pakeldamas rankas augsztyt sušuko Jurgis: „O, aczių tav Dieve už Tavo geradėjystę, kad suteikei mums tą meilę, kad pasidėkavojant kruvinam prakaitui mūsų tėvelio“ – ezionai pabucziavo tėvo ranką – „ir vėl turime savo tėviszkę – tą brangiausią gėrybę!“....

— „O kas su kitais atsiti-

ko, kurie taipgi iszvažėvo į Ameriką?“ – paklausė vienas isz ezion esanczių.

„Daugelis jų pasimirė isz bado ir vargo, kiti iszsiskirstė po Ameriką, kaipo žydai po svietaį ir prapuls taipgi, vaikai jų užsimirsz, kad jų tėvai buvo lenkais ir prisidės prie svetimų“....

Kada jau ukinjikai pradėjo skirstytis namon, Baltrus pakilo ir pratarė:

„Taip, mieli broliai, nėr nieko brangesnio ant svieta, apart mūsų tėvynės, tą mes turime mylėti isz visos szirdies ir neapleisti niekados. Ne klausykime prikalbinėjimų nėsa kitose szalise riogso aukso kalnai – to niekur nėra nė ne bus, prie gero apsižiurėjimo ir ant savo žemės turėsime visko pilnai – kaip tai priezodis sako: „nors visur gerai, bet namieje visad geriau“, arba „ten gerai, kur mus nėra“, – o tais namais yra mūsų tėvynė. Mylėkime ją ir ne bukime jos neprieteliais, užlaikykime tikejimą ir kalbą mūsų tėvų, ir sergėkime tą žemę, kur ilsisi kaulai tėvų, diedų ir prosenių – o Dievas visad laimys mus. Ne atidūkime už jokį gerą savo tėvynės – ba tai mūsų szirdis yra ta žemė!

— „Szventi zodzei tavo, Baltrau“ – atsiliepė keletas balsų.

„Tegul jie bus szv. prisakymu mūsų nelaimingame padėjime“ – kalbėjo Jurgis – „ir dūkime tikrą zodį, kad nė vienas tos žemės neapleisime niekados!“

„Prisiekeme, Baltrau, prisiekeme!“

„Ir asz taipgi prisiekiu, dėduk!“ – atsiliepė Stasiukas, klupodamas priesz Baltrų – „kad szitą žemę mylėsiu ir niekados ne apleisiu!“

Baltrus pajuditas laime sušuko!

„Laiminu tavę, anukai! Laiminu jus visus, sziają zo-

džiais: bukite gerais sunais szios žemės!“

Kada jau visi iszsiskirstė, Baltrus atsiklaupė priesz paveikslą Motinos Dievo ir meldėsi – o pagaliaus atsiliepė:

„Dėkui tav visagalis Dieve, kad palinkėminai manę, paskutinėse dienose amžiaus mano! Ir ramei laukiu Tavo balso, kada paszauksi manę pas savę ir uždarysi akis mano – jau atjieszkėjau savo tėviszkę ir jos rankose pašlieku, ezion mano gimtinė – ta „brangiausia gėrybė!“

Galas.

Apgarsinimai.

Naujai iszleistos knygos gaudamos pas J. Pauksztį Plymouth, Pa.

KANKLES lietuviszkos dainos keturiems balsams (su notomis) sutaikytos, parupino *D-ras V. Kudirka*. (Isz kurių gali kiekvienas iszsimokytį gražiai dainuoti) prekė tiktai 20 c.

Amerika pirtuja. Komediija isz trijų dalių, kuri yra labai gera dėl teatro iszsimokinimo, kaip Agota vieno siuvėjo prikalbėta pavogė nū savo tėvo 200 rublių ir ketino su tūmi siuvėju į Ameriką traukti, kuris nū jos iszviliojės pinigų ir ją uždaręs pirtyje pats vienas į Ameriką keliavo

Apie Kalbų pradzią 5 ct.
Budai gydymo nekurių ligų 25 ct.
Ką daryti, kad sveiki butume ir ilgai gyventume 5 ct.

Kas yra, o kas bus! žvilgis ant azių dienų ir į ateitę 5 ct.

Krumplių Jonas, Apysakėlė 5 ct.
Keletas zodzių apie nežmoniszkus maskolių darbus Kraziūse ir apie sudyjimą Kraziecių Vilniuje 5 ct.

Keletas rasztų apie Krazių atsitikimą 10 ct.

Tamoszius besotis. Apysaka 5 ct.
Kalba dviejų žmonių Kazimiero ir Antano apie katalikų bažnyczios pamatą 5 ct.

Lietuvos Kanklės (eilėmis rasz.) 10
Pamokslai apie sudą Dievo, paku-tą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos 10 ct.

Pamokslai ir Ganytojaus kalbos sodiecziams, knija pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki Pelenų dienai! [Pamokslai koznam nedėldieniui] \$1,25 ct.

Trumpi pamokinimai ir rodos, pagal kurias turi elgtis kiekvienas žmo-

gus 10 ct.

Lietuvos gaspadinė arba pamokinimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antras iszleidimas pagerintas 15 ct.

Finai ir jų gyvenimas, Viensėdis ir Pirnutinė szalna 10 ct.

Pavargėlė ir kaip gyvena Kynai. Apysakos 10 ct.

Anderseno pasakos [su abroz.] 15 c.

Gydyklos nū baimės myrio 20 c.

Missija ir ziedai 25 ct.

Naujausia sapnų knigėlė 50 ct.

Ženybos Paikių Miko 5 ct.

Rhe Richin Bark Rheumatism.

Yra tai naujai iszrasta gydykla nū daugel ligų, kaipo tai: apsaugoja dantis nū trupėjimo, skaudėjimo ir puvimo smėgenų; užlaiko jūs visada baltais ir czystais iki senatvei; geriausiai gydo reumatizmą, skaudėjimą strėnose, kaulūse, perszalimą, putmena, drugį, kaltuną ir uždegimą. Szita nauja gydykla yra pripazinta mokyty daktarų ir užtvirtinta per Amerikos valdžią. Kas da nepagyjate isz augszciau minėty ligų, atsiszaukite į mus, o gausite patentūtas gydyklas. Reikalauju agentų visūse miestūse. Dėdu gerą uždarbį. Nū dantų skaudėjimo 1 bonkutė 25 c., 3 bonkutės už 1 dol. per expressą. Nū reumatizmo 4 bonkos už 3 dol.

Adresas:

The Richin Bark Medical Co.
3182 Emerald ave. Chicago Ill.

Baisi Pakalne.

Apysaka V. Stagaro.

I.

Valianta buvo stropiausias ukinjkas visose Serbentiszkėse. Kas pirmiausiai iszsimezsz arba pudymą užsiars – vis Valianta. Kada kiti supudę szieną, arba sudaiginę javus skundziasi, jisai tik jūkiasi. Visi darbai pas jį kaip ziedu ritasi.

Ir triobos jo buvo visos ko puikiausios. Stogai visur nauji, netaip kaip jo kaimyno Rirczio, kurio gėvelys nustumtas vėjo nū kreigo jau treti metai kaip riogso viduryj stogo, ismeigęs ragus, o kojas į virszų iszkėlęs. Valentos triobos visos augsztos, ant pamuryty pamatų. Net jo tvar-tai isz tolo ziurint daug dailes-

ni už nevienu grinceja. Tik vienas svirnas viskam gėdą daro. Nors priešais smiltimis išbarstyta, nors ir stogas naujas, bet ką, kad rentinys pajūdes' sutreszės, losziasi į užpakalį, tarytum gėdydama sis kitų triobų.

Isz senatvės, ne isz iszdykumo taip pasviręs svirnas. Dar, amžiną atilsį, tėvas Valiantos tą svirną statė. Pats Valianta nė nepamena, kada jis statytas. Tik atsimena, kaip budamas dar mažu kudikiu, su dideliu vargu lipo ant jo augsztos priešvirnės, kuri sziądien turbūt į žemę sugrimzdus, nės nėra tokio augszto.

Ir pats svirnas iszrodė jam tada kur – kas didesniu. Galėdavo skersai ir iszilgai jį bėgioti, kada isisegęs mamai į žiurksztą ateidavo pas tėtę, saikūjantį grudus.

Dabar, sakau, tas svirnas jam iszrodė visai mažu: kotik nepasiekia galva lubų, o pro balkį turi palenkti kožną sykį galvą, jei nenori pakauszj prasimuszti.

Ir isipyko jau Valiantai tas svirnas! Isipyko ne dėlto, kad nusimusztų kada galvą į balkį – ne! Jis visur balkius ant omenies žinojo, ir net tamsiausia naktį, iszgirdęs szunį lojant, arba sziaip laukan eidamas, kožną sykį pataikydamo palenkti galvą ties pacziu balkiu.

Isipyko dėlto, kad yra praszesnis už kitų ukinų, o da labjau pertai, kad niekaip negalėjo naują isitaisyti. O bandė, po kelissyk bandė! Susirinkęs sykį buvo, kiek reikiant, pinigų, tūm tarpu tik brakszt! numirė vaikas – reikia szermenys kelti. Kitą metą artymoį girioį medzių nepardavė. Kitą vėl sykį jau tik taikstėsi pirkti girios, czia atbėga brolėnas.

— Gelbėk – sako: – broleli: pavogė man arklius, liks laukas nedirbtas!

Ką! reike pagelbėti brole-

na! Ir vėl sudiev! naujas svirnelis...

Ir taip kožną sykį, kada tik Valianta pradėdavo rupyti apie naują svirną, vis rasdavosi kokios priešingos priezatsys. Galėtum, žmogus, sakyti kad jis ne po tokia žvaigžde užgimė... neturėjo laimės ant svirno.

Bet, sze, palaukkit! Laimė yra, kaip moteriszke, viltvilė. Ta pati laimė, kuri jį taip vis suviliodavo, ant galo, matyt pasigailėjus, brukte įbruko jam naują svirną. Ve kaip buvo.

Vos tik įvažiavo sykį Valianta į miestą, kaip prie jo prisikabino Jankelukas. Bet jus matau, nepazįstat mus Jankeluko! Matote – civilizūto-se szalyse, jai nori kas ką pardūti ar pirkti, jieszko vietos arba į kokią vietą nori atrasti atsakantį žmogų, arba jai nori pagauti savo paczia, su kitu pabėgusia ir t. t. viską tą garsina per laikraszcius, tam ty czia paskirtam skyriuj – „apgarsinimūse“. Tokiu, na, sakyčiau – „skyriu apgarsinimū“ pas mano kaimynus yra Jankelukas, ir da daug geresniu, neg „apgarsinimū skyriai“ visų laikraszcių į draugę paimtų. Apsigarsinęs laikrasztyj gali laimėt, ko nori, bet greičiaus taip pareina, kad nieko isz to gero nėra.

Su Jankeluku tai jau kas kita! Nori ką pirkti ar pardūti, tik dūki apie tai Jankelukui žinią. Niekas nepamena nė vieno tokio atsitikimo, kad Jankelukas butų nesuradęs, ko kada jieszkojo: szen szoks, ten szoks ir turi buti gerai. Suves reikalingus žmones, o jam už visus jo vargus ir zygius – nieko, jai ten koki 5 ar 10 rublių (žiurint pagal didumą reikalo), arba da kartais nū dėdienių iszikaulyja kokią antį arba gaidį ant szabo, kokią deszimtį kiauszinų...

Tai-gi tas Jankelukas, gali sakyt, ir įtaisė Valiantai svir-

na. Jisai žinojo (o ko Jankelukas nežino?), kad Valiantai reikia naujo svirno. Tają turgaus dieną prislinko prie Valiantos ir pakūzdoms (mat, kad kiti negirdėtų) pasakė, kad žino naują, dailų svirną, pigiai pardūdamą. Iszpradzių Valianta nelabai klausė žydo, bet Jankelukas, o! moka prisisznekėti. Kaip įgyrė, koksai puikus svirnas, su dideliais langais, ant langų gelezines akėczios... O kad da Valianta dagirdo, kad visai netoli, visai panudo ant to svirno, tik klausia žydo, kur tas svirnas?

— Niu, asz nesakysiu! Ža dėk man 5 rublius, tai asz pats tavę nuvesiu. Kaip nesutiksit, ir tu jo nenupirksi, asz nieko nū tavęš nereikalausiu.

Ką-gi jau dabar czia darysi? Sėda Valianta su žydu ir važiūja. Jankelukas rodė kelią. Kelio beesama to paczio, kuriūm Valianta paprastinai į miestą važiūja. Sztai įvažiavo į Ilgarazių sodzių, ir Jankelukas parodė dailų, naują svirną nepertoli nū vieszkelio.

— Niu, ar bus tav geras svirnas? – paklausė Valiantos.

— Ar szitas? Blazio svirnas? – nusistebėjo Valianta.

(Toliaus bus.)

Plymouth, Pa.

Balandžio 14 dieną, 1896 m., 6 ad. 20 min. vakare persiskyrė su sziūm svieta p. Marijona Pajaujutė. Gimė 1879 m. dieną 30 Spalinio. Sziądien pabaigė jaunas panystės dienas ir po trūmpos ligos persiskyrė su visais draugais ir draugėmis. Palaidota bus Pėtnyczioje, 17 dieną szio mėnesio.

Gromatnyczia.

— Koresp. J. R. isz Scranton, Pa. patilps į sekantį num.

— Koresp. P. N. isz Piet. – Vak. Pa. patilps į sekantį num.

— Koresp. K. Budv. isz Baltimores bus sunaudota į sekantį num.

— Koresp. X. S. Deleg. isz Hazl. Pa. sunaudota į sekantį num.

Dėlko Tamista ne nor padėti savo tikro vardo? Po tokiau puikiu užmanymu galima be abejonės pasirodyti.

Lietuviszkas kriauczius.

Jeigu kas reikalauje vasariinių drapanų, tegul kreipesi pas mus. Turime kūpuikiausių pavyzdzių visokių matarijų ir kožnas gal pagal savo norą iszsirinkti. Užsteliūtą darbą atliekame kūpuikiause, greitai ir už sąziniszką prekę.

Jurgis Rėkus

88 South Mead Street.

Wilkes-Barre Pa.

Praneszu visiems savo viengencziams, kad užsidedau naują saliuną, todėl prasztai nepaniekiti manęs ir atsilankyti, taip-gi pabandyti gardzių gėrymelių.

Pranas Boleisza miestas Breslau, tarp Wilkes-Barre Pa. ir Nanticoke.

— *Tilžeje* susitaisė lietuviszka „Giedorių draugystė“ prie kurios 22 giedoriai prisiraszė, jie gieda lietuviszkoje bažnyczioje per miszias, dėlto jiems didei reikalingos yra giesmės. Dabar jie atsiszaukia į liet. kompanistus, idant jūs paszelptų su giesmėmis, nės tų „giesmelių, kurios yra „Kanklėse“, „Apžvalgoje“, ir „Varpe“ nepakanka. Visas kompozicijas priima: E. Jagomastas, Kasernen Strasse 21, III. Tilsit, Ostpr.

LIETUVOS ISTORIJA

nū seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS
UNIVERSITETO PHILOSOFIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Mirus Sigisdui Volinija teko Lenkams, kurie už tai jam pagelbą prieš Svidrigalių dūti prizadėjo. Vis tai ant raszto padėjo, kurs Sigisdas pats ir jo sunus Mikols su tėvunais ir vycziais, Lietuvos ukės paraszais ir savo žymėmis patvirtino ir į rankas Lenkų siuntiniams įdavė. Tūm kartu Olesnickis, kaip vyresnysis Lenkų siuntinių, liepė paskui Vilniaus katedroje nedidžiam svieto bureliui bulą arba popiežiaus raszta taip vadinamą perskaityti, kurs Sigisda su visais Lietuviais izšliūsavo nū prisiekos Svidrigaliui dūtos. Ant galo marczelgos pagal dabą Lietuvos tautos pakėlė Sigisda d. Lietuvos kuningaikszeziu, kurį Olesnickis vyskupas palaiminęs įdavė jam, vardan savo karaliaus, pliką kardą, kaip ženklą teisybės, o Lietuviai jam prisiekė. Tūm tarpu Toruno kamendotas su trimis kitais kryzeiviais durinėjo. po Vilnių tužmingas ziurėdamas ant to, kas buvo tenai nutikę, vienok gerinasi didžiamjam kunjgaikszeziui ir jo didūmėnei, o ta digste kaip įmanydamas steigėsi Lietuvius nū Lenkų atkeisti. Tulus Lietuvos tėvunus buvo jau perkalbėjęs, tarp kitų Jurgį Butrimą, jo mylistą Žemaičių ir Lietuvos didįjį marczelgą, vyrą bylų, daug svieto regėjusį ir tolymomis kelionėmis didžiu gudrinčium tapusį, ukės dumoje, beje senatė daug galintį, kursai didę stiprę turėjo Svidrigailius ir kryzeivių puses, vienok nieko jis nenuveikė: kaipogi Liudvikui Lanze su jo draugais liepė Lietuvos naujoji vyresnybė tūjau prasikraustyti, o Butrimui įsakė tylėti.

Susiprato ir d. mistras kryzeivių, bet neblaiku, jau norėjo ypatingai sandarauti su Sigisdu; jo negalėdamas įgauti lugojo paliaubų savo nuveiktam bendrui Svidrigailai, bet Sigisdas niekaip jo nebeklausė tardamas Svidrigaila tykojantį jo ukės ir gyvybės, tacziaus ketėjo izskaulinti nū Jaugaliaus, idant kryzeiviams prie praėjusių sandarų leistų prisiraszyti.

Tūm tarpu Svidrigaila, turėdamas dar savo valdzioje Kriviczius ir Jūdūsius Gudus, sutraukė jau algą jau gentybę didę daugybę kareivių ir pasamdęs dar Totorių ir Valakų, rįžosi nevien prieš patį Sigisda, bet vienkartu ir prieš Jaugalių stembti: kaipo tūjau jo karvedis kunjgaiksztis Astrago izblaszkęs Lenkų įgules pilyse Padalijos, užėmė visą krasztą jo vardan. Jaugalius atplustėjęs į Levą izsrėdė prieš Astragą karvedį Vincentą Szamotulskį. Lietuvos karvedis turėdamas lengvą jotį surinktą iz Valakų, Totorių ir Gudų skardies ir mieties su Lenkais, neįstengdamas su jais į aiskią muszą izstikti; bet Szamotulskis, laikydamas savo kariumenę visados suskliaustą, laužėsi į pilis kitą po kitą ir jau mažne visą krasztą turėdamas savo valdzioje artinosi pas Braslavos pilį. Teodorius Astrago, norėdamas neprieteliams paszarą ir mitalą numazinti, minavotą vietovę ir pilį sudegino. Bet kad jau vėlybas rudū buvo ir laukūse nieko nebegalėjo veikti, o Lietuviai vengė nū aiskios muszos, todėl Szamotulskis rįžosi grįžti namo. Tūm tarpu Teodorius slapta vijo jį įkandėn. Lenkai turėjo bastytis per tankias girias ir uztvinusias upes be

paszaro ir mitalo. Atėję pas Morauką upę apsistojo, noris buvo neseniai szale cziōnai, ledas svarių slogų nekėlė, todėl Lenkai turėjo kelią sav virbais ir zemgrindais per versmes upės kimszti. Kad jau Lenkai buvo pergavę pusę savo kariumenės į antrapus minavotos upės, tūptarpu Teodorius persigavęs kitoje vietoje užėjo Lenkams už akių, kurie perkėlę, kaip sakiau, vieną dalį savo kariumenės per upę neumanė nei kokio pavojaus. Dabar Teodorius staiga pūlė ant jų ir izblaszkė; vienus npeje nuskandino, kitus izskrėtė, kiti į girias sumuko, pats Szamotulskis vylėsi apent pas savūsius plaukti ir laimingai atkako. Teodorius turėjo jau pergale savo rankoje, ką regėdami Gudai palikinę savo vėliavas pūlė grobį griebti nū Lenkų paliktą. Ta dingste Kemlickis szimtinjkas su 100 joties, kursai buvo izsziustas į artymus kaimus dūnos ir paszaro parengti, tenai atėjo; tas nieko nežinodamas pūlė ant Gudų su tokiu smurtumu, kuriems pasirodė tukstantis Lenkų esanczių. Tūjau szoko ir kiti Lenkai. Gudai pametę grobį grįžo pas savo vėliavas, bet jų neberado. Dabar muko szalin galis už galį ir pats Teodorius, krito tenai Gudų daugesniai, nekaip paczioje muszoje; kaipogi mėnesiena pasitiko, ir Lenkai jūs vijo lig pat naktovidai. Tas nutiko 80 dienoje Lapkriczio mėnesio per 4 trukius nū Levo. Tą paczią naktį atėjo tenai zinia Jaugaliui da bažnyczioje tebesant, rytą metą atbogino jam tą kuną ir vėliavas atimtasias.

Mažką pirmiaus, kaipogi 10 dieną Lapkriczio mėnesio, Svidrigaila taippat paliko paveiktu. Stovėjo jis, kaip sakiau, su 50.000 kareivių tabore ties Aszmene, kuriame nevien Lietuviai, Krivicziai ir Gudai, bet dar Maskoliai, Rezanijonys, Tverionys pasitiko, kuriūs Jaroslavas, kunjgaiksztis Tverių rikavo, buvo dar tenai slapeziomis sandaromis ir Padaugavio Vokiecziai patelkti, lygia dalia pasitiko tenai Lietuvos jomylistas, kurie norėjo Lenkų globos nusikratyti. Vienok Sigisdas su daug mažesne kariumene Lietuvių, Žemaičių, Žalgirėnų, Jūdgirėnų ir Paleczionų užpūlė Svidrigailą abaze, kaip sakiau, stovintį, kursai su visudidžiausia kantrybe norėjo atremti, todėl musza buvo baisia tampri ir mari, kurioje didei ilgai abi pusi pergale varžėsi, bet ant galo pergalėtas palikęs 10.000 visų kantriųjų karvietėje, 4.000 gyvųjų įdavęs į ranką pergalėtojams, pats sutužęs tokia nelaime vos benusibastė į Kijavą; tarp paimtųjų visa jo didūmė pasiliko, kurią Sigisdas baisia baisėsniai novyjo. Kaipogi posunį karaliaus kunjg. Mscislavos Lengveną Trakūse apkalė, jo valsčius pasavino; Daugirdą Dedigaldžio sunų ir kunjg. Jurgį Sumanatį, kunjg. Teodorių Adinatį bei kitus apkalė, o urėdą Vilniaus Moneytį ir Lietuvos didį marczelgą Rombūtį it Vilėją nukirtino, kokiu elgimosi Sigisdas didę neapykantą ant savęs sukėlė. Minavonei tos pergalės Sigisdas Aszmenėje bažnyczią pastrunyo ir turtingai apveizėjo. Gudams neklausantiems Rymo bažnyczios dides liecybas arba privilegijas dovanajo. Noris rasztūse abi pusi pergalę savinosi; kaipogi Sigisdas raszydamas iz karvietės d. mistrui sakėsi Svidrigailą butinai pergalėjęs, kursai vos pats gyvas naktį beiszsprudęs. Atkaliai Svidrigaila savo gromatoje sakosi d. mistrui nei 200 lietos vyrų nenustojęs, tardamas neprieteliai, galį girtis kaip tinkama, už vieną gerą Gudą jis 6 Lietuvius atlaikęs, o ta dingste didei graudžiai lugojo nū jo pagelbos, vadindamas jį savo brangiausiu tėveliu (jis buvo Krokavoje kriksztan privedęs), bet d. mistras jo neszelpė ir kaip visados,

taip ir dabar abejojo, pats nenumanydamas, katro turėtis, Sigisdo ar Svidrigailos. Bet d. mistras abejojo ir nieko gero jiems nesuteikė. Kad tūm tarpu Padaugavyje mistras neveizėdamas į ankstantis kryževių d. mistrą, susinėrė su Svidrigaila ir įpūlęs į Žemaičius, baisiai baiseniai nuteriojo ir didį grobį tenai sugriejęs paraziūžė į Padaugavį. Sigisdas, giedamas apmaudą ant Padaugavio Vokiečių, išleido atmonus su Žemaičiais, kurie netrukdami nevien Padaugavį, bet ir visą Kursą kardu ir ugne nusiaubė ir didį grobį pagriejė namo laimingai pargabeno. Kierdėjus arba Girėdėjus, kitas Sigisdo atmonas, pergalejo Volynijoje karvedis Svidrigailos kuning. Nosį ir pilį Lucką vardan Sigisdo užėmė.

Tūm tarpu Svidrigaila per žiemą sutraukė daug didesnę nū Sigisdo kariumenę, kuri nevien Gudai, Padaugavio Vokiečiai, bet bendrai ir gentys tų kilties vyrų, kuriūs Sigisdas giedamas apmaudą buvo nugalavęs. Ta dingstis Svidrigailai rodėsi patogi: kaipogi Sigisdas savo gobumu daug isztikimų sav Lietuvių buvo savo neprieteliais padaręs, o nū Lenkų negalėjo nei kokios pagalbos viltis: kaipogi jų karalius Jaugalius buvo iszkarszės, o patys įsipainioję į karę su kryževiais nespėjo Sigisdo beszelpti.

1433 m. Svidrigaila pradėjo karę trimis žaromis, beje: Kaributas Astrago kuningaiksztis ir kuning. Nosis, jo karvedis kariavo dviem žarom Padalijoje ir Volynijėje, ir tenai pilis Zaslavo, Lucko, Braslavos ir kitas vardan Svidrigailos užėmė. Su trečiaja žara pats Svidrigaila traukdamas viduriu Lietuvos apygardas Vilniaus, Trakų abejų, Merkinės (Mercziaus) Kregšės, Molodesznos, Lydos, Eiksziszkių baisiai baiseniai nuteriojo ir į daug pilių įsilaužė. Sigisdas nū Lenkų apleistas, o nū Lietuvių didūmenės neapkenčiamas nedrįso patsai priesz neprietelius traukti, bet iszrėdė savo atmoną Petrą Mongirdą, kursai isztikęs nelaiku į muszą su Svidrigaila pergalėtu paliko. Jau Sigisdas tarėsi prapūlęs: kaipogi pats su žmona, savo sunumi ir isztikimaisiais sav Žemaičiais turėjo jų giriose slapstyti. Kad Svidrigaila siaubė visomis pusėmis kardu ir ugne teriodamas, tūm tarpu Sigisdas kame nekame isz girių su Žemaičių virtinėmis iszpuldamas atskydusis kiemų terioti Svidrigailos burius gaiszino.

Svidrigaila nuteriojęs Lietuvą traukė į Kriviczių žemę. Pakelėje sugavęs kuning. Mykolą Janatį liepė jį nuskandinti. Tūjau pilis Vitesbė jiems pasidavė, urėdą Simoną Augmontatį kuning. Alszėnų sugavęs liepė nū augszto kalno į Daugavą nustumti. Tas pats nutiko ir su pusgalviu Gerasimu, Gudų kuningu, kursai popiežiumi visos Gudijos darėsi ir Vitesbė sav už buveinę buvo paskyręs ir krikszczionis, tikinczius į Rymo bažnyčią, į Gudų tikybą perkalbinėjo, tą jis liepė, ne taip popiežiui, kaip Kijavionims gerindamasis, gyvą sudeginti.

Kad taip Svidrigaila Krivicziūse štīprino savo valdžią, Karibatas ir Nosis jo karvedis užėmusiu Padaliją ir Jūdūsius Gudus veržėsi jau į Žalgirius arba Jatvėzius ir palietį; kaipogi tenai nuteriojusiu apygardas pilių Melnikės ir Brescziaus į patidvi pili norėjo laužtis; bet Mozurų kuningaiksztis, nū Lenkų patelktas, traukė su savo kariumėne priesz minavotus karvedzius, kuriūdu suvargusiu minavotu vėtravojimu nevien į muszą nedrįso su Mozurais isztikti, bet ir nū pilių atstojo ir isz Padalijos iszitraukė. Svidrigaila vis dar tvirtindamas buvo daugybę Totorių pasamdęs, kurie czionai iszgirdę nū Lenkų, jog jų karalius Jaugalius iszmetė Svidrigailą isz d

Lietuvos kuningaikszezių ir kitą į jo vietą padėjo, tūjau nevien apleido Svidrigailą, bet dar paeidami Gudų dalykus jo valdžioje esanczius užvis Czernigavo ir Kijovo apygardas nuteriojo.

Baigentis rudeniui Sigisdas iszlindeš isz girių sutraukė savo kariumenę irėjo priesz Svidrigailą, kursai neturėdamas stiprios kariumenės nedrįso į muszą isztikti. Sigisdas apstojo pilį Mscislavos, į kurią ketvirtą nedėlią varu įsilaužė; czionai ant žimos pagrįžė namo į dūnas.

1434. Tą metą mirė Jaugalius. Jis buvo sukeliavęs Lietuvą, kurį tenai Krinkie Sigizdas su dide goda ir iszkilme priėmė, kurį jis didžiūju Lietuvos kuningaikszeziu patvirtino. Sugrižęs į Lenkus, suvadino Lenkų didūmenę į sueimą Korczine*). Isz tenai nukeliavo į Krokavą, paskui į Levą su Steponu Moldavijos Vieszpacziu pasiregėti ir jį patvirtinti. Tokios tolimos kelionės didei jį suvargino. Norėdamas pasilseti persileido savo rume Grodek vadiname, bet dižioje senatvėje budamas nebegalėjo niekame atilsio berasti. Įprates dar buvo negalėdamas miegoti naktimis langą atidaręs lakszingalės giedanczius darželyje klausytis, tenai jį vieną szaltą naktį paėmė zvarbis. Iszpirmo turėjo jis tą už karszaties negalę, bet sėdėdamas pas skomę apalpo, paguldytas lovoje pasijuto reiksiant su szia pasaule skirtis. Suvadinus didūmenę lugojo jos, idant sunų jo Vladislovą savo karaliūm aprinktų, ką jam visi szirdingai pasiėmė daryti.

Paskui numovęs nū rankų savo žiedą atidavė Zbignievui Olesnickiui, vyskupui Kriokuvos, ir susitaikino, su kuriū pirma apie tulus reikalus savo sintėjimūse rizko. Ant galo liepė rasztininkui ateiti, savo testamentą paraszydino ir pagal Zbignievo tarimą kitu nieku daugiau nesirupino, kaip tiktai antru gyvenimu.

*) Austrijos Ciesoriui apskundus Jaugalių į sueimą bažnyczios Bazilejoje, Jaugalius dėl nusiteisinimo rįžosi į Korczino sueime siuntinius tenai leisti, tarp kitų Zbignievą kardinolą, vyskupą Krokavos. Tas kelės akvyvaizdoje sueimo taip atsakė Jaugaliui: „Asz eisiu, bet kaip ir ką asz tenai atsakysiu, kad men į akis spigius? Karaliūs naktimis stugso gosliboje, miszių neklauso, kliosztorius paliko savo tankiais lankymais ir negirdėta iszeiga savo rumininkų. Pamindamas įsratymus savo praėjūnų ir pats savus piningus prastina; vaitojimų ir aszarų naszlių ir siratų tariasi neregis ir negirdis. Savo gobiu plėszia neteisiai jiems valsezius ir tėviszkes ir nori rikę (Lenkų) nuvergti. Visas tas nūdėmes iszmetinėjau jam slapta, dabar gi akivaizdoje liudytojų turiu jam dėl iszganymo jo duszios perdėti; kaipogi į jo senatvę veizėdamas nebeviliūsi, kad asz pargriždamas dar jį gyvą rasiu. Asz skatinu jį metavotis ir senųjų prietarų iszsižadėti, kuriūs asz noris nuraudęs iszreikszi čia turėjau“. Sugraudintas Jaugalius tokia drąsybe vyskupo graudžiai apsiverkė, dar norėjo pyktis rodydamas neteisybę ir padorumą bylų akivaizdoje arcivyskupo Gniezno ir kitų vyskupų tą jam iszmetinėti; bet nusiminė regėdamas visus kelenczius ir sakanczius: „mes visi taip tariame, kaip Zbignievas“. Tad Jaugalius iszėjo regimoje szirdgėloje. Tokią tatau gavo nū Lenkų didūmenės padėkavonę perkarszėjęs senelis, kursai visą savo gyvybę kitu nieku, kaip tiktai ju labu teskotojosi nemindamas nei mažiausiai ant Lietuvių labo. Ir tūjau isz apmaudo ar isz gurtumo ukininkams ir kliosztoriams valsezius ir tėviszkes bei liecybas ir piningus pagerino(47).

47) Kozebue Preus. aelt. Geschich, T. III. k. 14 s. 260.

(Toliau bus).

— „Rytas” szejmyniskai — draugiskai ukiszkas nedelinis laikrasztis; iszeina Waterburyje Conn. pas Rev. J. Zebrij, 53 Green str. Waterbury, Conn. Ant metų kasztuja \$1.

Margumynai.

— *Gyventojai, Meksikos.* Meksikonai ne yra iszpaniskku, bet indijiskku gaivalu. Indijanai uzima czion didesne pusę visu gyventuju Meksikos, o likusi dalis susideda isz indijonu, turincziu nekuriu dalij ispaniskko kraujo savo gylose. Ispanu visai czysto kraujo, labai mazai randasi Meksikoje ir tus paczius Indijonai ir maiszytiejie labai neuzkenczia ir vadina ju „grachapinais“. Visai mat priezingai, kaip Suv. Valstijose mazai czionbuviu Indijonu, taip Meksikoje, atejunai prapule yra tarp tu Indijonu. Meksikonai nelabai szalinasi nu susirizimiu su nigeriais, bet labai nedidelis skaitlius da dabar ju. Mieste Vera Cruz ir kituse tokiuse pat pamariniuse, gyventojai czionykszcziai labai yra susimaisze su darbinjkais, czion pribuvancziais nu salos Manilla. Tolesnes ir vidurines vietas Meksikos apgyventos yra grynais Indijonais, tarp kuriu randasi milijonai visai nemonkancziu ispaniskkos kalbos. Daugelis ju yra, gerai apszviestu ir valdo didelius turtus. Isz politikiskkos puses labai naudinga yra buti Indijonu gryno kraujo. Benitas Juares, kuris nekuri laika buvo sutikime geram su dabartiniu prezidentu Diazu, yra garbinamas kaip Washingtonas Meksiko, ir buvo jisai Oaxaca — Indijonu gryno kraujo. Meksikoje yra da apie 6 milijonus Indijonu, kuriu skire prie laukiniu. Ne yra jie tikrais laukiniais, kaip kad ana Siouk'ai Suv. Valst., bet jau jie taip pavadinami

delto, kad neprisideda prie geroves ir tikru reikalu viso kraszto. Mieriu Diazo yra pritraukti ju ir padaryt gerus ir naudingus visam krasztui ukesus. Da dabar Meksika labai toli pasilikus nu kitu ponyscziu vidurines Amerikos. Meksika yra szalis, kurioje zyda negali isilysti, ba isz prigimimo labai kytrus, greitai labai apgauna iszmiiliausia prekeja.

Pirmas Lietuviszkas Rubsuvis (kriauczius), siuva rubus pigei ir dailei taipo gi sutaiso daza (farbuje) ir czystije greit gerai ir pigei, todél viengenziai pas sava.

Jonas Jakubauckas
No 1934 Superior str.
Cleveland Ohio.

Szviezlio ir gardaus Aluczio, geru Artelku kvepen-cziu Cigaru gausi pas
F. Szczecina ir F. Reszkevicze
Lenkiszkas Saliunas
Plymouth, Pa.
5-11-97

GERIAUSIA UZEIGA

ir skaniausi gerymai, kaip tai: Alus, Porteris Elius ir visoki likieriai pas

Simu Paukszti
131 E. Main ulyczios
NANTICOKE, PA.
Skorsai kele priesz Banku

DANTISTAS.

Traukin dantis be jokio skaudjimo.
Dr. N. H. Meyers Eley House, ant Main ulyczios. Ofisas atidarytas nu 8 iki 12 p. p., nu 1 iki 5, ir nu 7-8 vakaro. III-IX 96

Temykite.

Kas norit nusipirkti kavalka zemes ir pasistatyti sav locna namu, taigi pirkite lotus netoli lietuviszkos baznyczios ir pabriu, kur vandu uzvestas, saidvokai sudeti.

Preke pigi ir ant labai lengvu iszlygu pardavinėjami.

Kreipkitės pas:
S. Mack,
82 Bond str.
ELIZABETH, N. J.

Dovanai! Geriausias Elgin Laikrodėlis su lenciugėliu.

Atsiusk szita apgarsinima su savo pilnu vardu ir adresu, o mes tav prisijelsime geriausi Elgin Laikrodėliu su lenciugėliu dyka del perzlurėjimo. Luksztai yra czysto aukso 14tos prabos, su primalszytu metalu kuris jam priduda drutyba ir geriau iszrodo ne kaip uz \$40 laikrodėlis. Viduriai yra geriausi Elgin, gvarantavojami ant 20 metu. Lenciugėlis dailus paauksutas ir pardavinėjamas pas dzlegornikus po \$3.50. Perzlurėk nuėjus ant expresse oflice ta vleska, ir jelgu atrasi vertu tu pinigų, tai užmokėk ta menka suma \$9.25 ir laikrodėlis su lenciugėliu bus tavo savaszia.

DIAMONT WATCH CO.
CHICAGO Ill.

25-111, 96

Mes norime pardut rakandus (furniture)

Mes turime visokiu del stubos reikalingu daiktu.

Pardudame su mažu uzdarbiu, pasitikėdami daugiau pirkiku.

Ateik ir paziurek pas mus.

John Moore,

144 Main ulyczios,
Plymouth, Pa.
Zemiau Bull Run Skersakello.
5-11. 97

Ant. Mockaiczio „Kosciuszko Hotel”

Uzprasza brolius lietuvius neuzmirszti uzeiti pas mane. Rasite pas mane meilinga priemima. Vynai, likieriai, alus, cigarai ir uzkandziai visada pas mane kuo no geriausi.

118 Canal Str., **WILKES-BARRE,** Priesz L. V. gelezinkeldvariu.

Galima gauti su prisiuntimu szias **knygas:**

1. Istorija Kataliku Baznyczios. Ji yra labai naudinga del perskaitymo koznam katalikui. Kasztuja 1,00.
2. Trumpa perzvalga lietuviystės darbu Amerikoje 1892 m. Ji iszrodo aiskiai lietuviszku bedieviu darbus ir podraug kaip katalikas turi nu ju apsisaugoti. Kasztuja. 20c.
3. Valtis bei iszguldymas szventu evangeliju ir lekciju ant visu metu su labai naudingais dvasiszkais skaitymais. Puslapiu esti 896. Linkėtina kad kozno lietuviu namuse ji butu. Kasztuja — 1,50c.

pas **Kun. A. Burba.** Box 1053
Plymouth, Luzerne, Co. Pa.

Fred. Schwartz & Bro.

Pardavėjai i karziamas ir i stubas: Vyno, Arielkos, Alaus ir Porterio. Baczkomis ir bonkomis.

Taip-gi vynas ir arielka, geresnio iszdarbio, reikalaujami i vaistus.
123 E. Main str. **PLYMOUTH, PA.**
Kur didelė bonka szale duriu stovi (sign)
5-11. 97

Lenkiszkos knygos

maldy, pargabentos isz uzmarės.
Gaunamos pas **Juz. Paukszti.**

Westchnienie duszy pobożnej, zblor nabożentw i pieśni z przydanem Drogi Krzyzowej, Gorzkich zali i psalmów \$1,50.
Zloto Oltarz czyl zblor nabożentw dla chrześcian i katolików \$1,30.
Oltarzyk czyl zblor nabożentwa dla młodziezy katolickiej 70 c.
Wyborek nabożentwa dla młodziezy katolickiej 50 c.
Maly zloto oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

M. A. CARROLL M. Daktaras

Ofisas ir gyvenimas
Cor. Church & Eno ulyczios
PLYMOUTH, PA.
Ofisas atidarytas — iki 9 isz ryto, nog 1 iki 3 ir nog 6 iki 9 po pietu. 5-11, 97

LIETUVISZKAS Saliunas

Juzo Miliaucko,

Szaltas alus, skanus gerymai, gardus, cigarai. Smagi vieta del uzeigos. Praszau brolius atsilankyti pas mane.

Juzas Miliauckas,
MAHANoy CITY.

Pigtausia Lietuviszka krantuve visame mieste.

Galima gauti, perkant tik tai uz pinigą:

Silkiu baczkute uz	60 c.
22 svaru cukriaus uz	1.00
Cal. Ham svaru uz	7 1/2 c.
Sudytu lasziniu svaru uz	7 1/2 c.
Rukytu lasziniu svaru uz	9 c.
Szviezi kumpei	7 c.
Deszrelės baksais po 7 c. uz svaru.	
Bulviu buszeli uz	30 c.
Miners extra Tabakas	30 c.
4 svarai Koksų uz	25 c.
4 „ Crakesų	25 c.
Szvieziu kiausziņu tuz. uz	14 c.
Svaras sviesto uz	20-15 c.
Svaras geriausių tauku —	7 c.
7 dozes Sardines	25 c.
3 dozes pieno	25 c.

pas
M. Bartikowsky,
252 East Market Str.,
Wilkes-Barre, Pa.

4-tose duryse nu Stegmaterio Bravoro.